

REFERAT Udvalget for Klima og Landdistrikter 2022-2025 d. 02-10-2025

Mødedato Torsdag d. 02. oktober 2025 kl. 16:30

Mødested Specialenheden

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Principper for omlægningsplan for Mariagerfjord Kommune.....	4
Implementering af Byrådets beslutning om klimaovervejelser i det politiske beslutningsgrundlag....	8
Drøftelse af udkast til revideret ejerstrategi for Nordværk I/S.....	11
Orienteringssager.....	13
Eventuelt.....	14
Lukket: Underskriftsark.....	15

Punkt 56: Godkendelse af dagsorden

85.02.02-G01-4-22

Forventet sagsgang

UKL

Beslutning

Godkendt.

Punkt 57: Principper for omlægningsplan for Mariagerfjord Kommune

09.00.00-P20-1-24

Forventet sagsgang

UKL

Anledning

Med afsæt i anbefalingerne fra de tre lokale treparter for Mariager Fjord, for Limfjorden og for den nordlige del af Kattegat og Skagerrak har fagenheden for Teknik og Miljø udarbejdet et første udkast til en samlet omlægningsplan for Mariagerfjord Kommune. Dette sker som forberedelse til, at Byrådet inden 2026 skal kunne principgodkende en samlet kommunal omlægningsplan.

Udvalget for Klima og Landdistrikter anmodes om at godkende metode for udarbejdelse af en samlet omlægningsplan for Mariagerfjord Kommune.

Indstilling

Direktøren for Teknik, Kultur og Klima indstiller til Udvalget for Klima og Landdistrikter:

1. At principperne for at samle arbejdet i de tre lokale treparter til en samlet omlægningsplan godkendes.
2. At der indarbejdes udtagning af højbundsarealer i oplandet til Limfjorden ud fra samme kriterier som godkendt i den lokale trepart for Mariager Fjord.
3. At minivådområder indarbejdes i oplandet til Hjarbæk Fjord efter samme principper, som i oplandet til inderfjorden med udgangspunkt i potentialekortlægningen fra SEGES.
4. At der - udover ådale med randarealer - ikke indarbejdes større sammenhængende naturområder i oplandet til Hjarbæk Fjord.
5. At konsensusbeslutninger i de lokale treparter løbende indarbejdes i Mariagerfjord Kommunens samlede omlægningsplan.
6. At fagenheden for Teknik og Miljø løbende laver tekniske korrektioner i tal og kort i omlægningsplanen frem mod principgodkendelse i december.

Sagsfremstilling

Baggrund

Aftalen om et Grønt Danmark fra juni 2024, samt den efterfølgende *Aftale om implementering af et Grønt Danmark*, vedtaget af Folketinget 18. november 2024, fastlægger de overordnede mål for kommunernes arbejde med den grønne trepart.

Med rammeaftalen mellem Regeringen og KL af 13. december 2024 om kommunernes opgaver i forbindelse med omlægningsindsatsen, blev kommunernes ansvar og opgaver præciseret. Aftalen indeholder følgende overordnede krav til kommunerne:

- Udarbejdelse af omlægningsplaner med deadline ultimo 2025, der samlet viser vejen til opfyldelse af indsatsbehovet for kvælstof, udtagning af lavbundslande samt projekternes forventede og samlede bidrag til skovrejsning og natur.
- Kommunerne skal arbejde aktivt for, at de arealbaserede omlægninger gennemføres i overensstemmelse med omlægningsplanen.

Mariagerfjord Kommunes omlægningsplan er omfattet af tre lokale grønne treparter koblet op på tre forskellige kystvandomlande, hvoraf to oplande/treparter har store krav til kvælstofreduktion, mens alle er fælles om at skulle indfri potentialet for udtag af kulstofrig lavbundsland:

- **Lokal Trepart Limfjorden:** Arealer i Mariagerfjord Kommune er tildelt et kvælstof-reduktionskrav på 71 tons til Hjarbæk Fjord. Byrdefordelingen er fastsat på baggrund af retentionskort uafhængig af kommunegrænser og godkendt af treparten 5. september 2025.

- **Lokal Trepert Mariager Fjord:** Her er det alene oplandet, der afvander til inderfjorden, som er omfattet af et kvælstofkrav. Kravet er fastsat til 208 ton kvælstof.
- **Lokal Trepert Nordlige Kattegat og Skagerrak:** Her er der ikke defineret et indsatsbehov for kvælstof.

Den samlede omlægningsplan danner grundlaget for den koordinerede proces med de tre grønne treparter og skal sikre, at de nationale mål for reduktion af kvælstof og udtagning af lavbundslande tilgodeses inden for de tre kystvandoplande. Senere skal planen også sikre opfyldelse af de nationale mål for skovrejsning og sammenhængende natur.

Det skal understreges, at omlægningsplanen **ikke** udpeger konkrete arealer til omlægning, men alene identificerer de områder, som potentielt og frivilligt kan indgå i kommende udtagningsprojekter.

Arbejdstilgang og udpegningsprincipper

- Lavbund:

Da der i alle tre lokale grønne treparter har været enighed om, at ådalene inklusiv randarealer udgør de første og vigtigste arealer at udpege til mulig omlægning, har dette også dannet udgangspunkt for forvaltningens forslag til omlægningsplan.

Alle tre treparter har således besluttet, at omlægningsplanen skal omfatte alle sammenhængende kulstofrige lavbundsarealer inklusiv randarealer. I udvalgets bilag 1 opgøres arealer i tal og kort 1-5 med brun farve for alle kystvandoplande (Inderfjorden, Yderfjorden, Hjarbæk Fjord, Kattegat) og samlet for Mariagerfjord Kommune. Herved indfries kravet til udtagning af kulstofrige lavbundslande i den grønne trepartsaftale.

- Kvælstof

Den lokale trepart for Mariager Fjord besluttede på mødet 23. april 2025, at omlægningsplanen skal udpege 15 % mere areal end nødvendigt for at fjerne den krævede mængde kvælstof. Dette er i tråd med anbefalingerne fra Ministeriet og skal sikre en robusthed i planen, så der er plads til projekter, der enten ikke realiseres eller viser sig mindre effektive end forventet. Dette betyder ikke at der skal udtages flere arealer, end det er nødvendigt for at nå det tildelte indsatsbehov på kvælstof (dvs. 100 %).

Den lokale trepart for Limfjorden har i dens arbejde med omlægningsplanen valgt alene at medtage de arealer, der er nødvendige for at opfylde det tildelte kvælstofkrav (dvs. 100%)

For at opfylde kvælstofkravet for Limfjorden har treparten foretaget en byrdefordeling af rest-indsatsbehovet baseret på retentionskort. Det betyder, at områder med lav retention – som f.eks. særligt områder i Mariagerfjord Kommune – er blevet tildelt en relativt stor byrde. Treperten har desuden anbefalet, at arealudpegningen sker ud fra definerede principper. Det er samme principper, som treparten for Mariager Fjord har besluttet at anvende.

Forvaltningen har derfor udtegnet højbundslande i oplandet til Limfjorden (Hjarbæk Fjord) efter samme principper som for trepart Mariager Fjord i oplandet til inderfjorden. Den væsentligste forskel mellem udpegningerne er, at der i oplandet til Limfjorden **alene** er udpeget arealer svarende til det fulde kvælstofkrav. I udvalgets bilag 1 vises med gul farve de udtegnede områder på højbundsland.

Der gøres opmærksom på, at selv om udpegningsprincipperne er godkendt i begge treparter, har de to treparter endnu ikke kunnet blive enige om at pege på omfattende landbrugsarealer på højbundsland til udtagning. Selv om det p.t. er uafklaret.

Ud over arealudtag som virkemiddel til kvælstofreduktion, har LF i treparten for Mariager Fjord foreslået etablering af minivådområder (tekniske markanlæg til fjernelse af kvælstof) på baggrund af en potentialekortlægning for anvendelse af minivådområder udarbejdet af SEGES. I givet fald vil det omfatte minivådområder, som ligger uden for ådale og lav-retentionsområder i oplandet til inderfjorden. Det skyldes, at virkemidlet har begrænset kvælstofeffekt i sammenligning med udtagning næsten uanset retention. Hvis minivådområder skulle erstatte udtagning i lav-retentionsområder, ville arealudtagskravet øget uforholdsmæssigt andre steder. Minivådområder som virkemiddel er endnu ikke indarbejdet i udkast til omlægningsplan (for udvalget vises det i tal og kort i bilag 1), idet der endnu ikke er konsensus i trepart Mariager Fjord.

I oplandet til Limfjorden har treparten ikke behandlet minivådområder som virkemiddel.

I treparten for Mariager Fjord har DN foreslået, at omlægningsplanen også udpeger områder til større sammenhængende naturområder. DN har tidligere foreslået tre områder, men har siden justeret forslaget til ni mindre områder, som fremgår

for udvalget af bilag 2. Disse områder er der heller ikke konsensus om i treparten, hvorfor de endnu ikke er indtegnet i omlægningsplanen.

I oplandet til Limfjorden har treparten ikke behandlet større sammenhængende naturområder.

Indarbejdelse af konsensusbeslutninger

Grundet den tidspressede proces frem mod deadline for principgodkendelse (senest 31. december) anbefaler fagenheden, at konsensusbeslutninger i de lokale treпарter så vidt muligt indarbejdes løbende i Mariagerfjord Kommunens samlede omlægningsplan.

Økonomi

Indstillingen kan godkendes uden økonomiske konsekvenser.

Beslutning

Ad 1: Godkendt af et flertal af udvalget.

For beslutningen stemte: Jesper Mikkelsen (V), Laura Holm (C), Emma Mølgaard (O), Niels Peter Christoffersen (A), Jørgen Hammer Sørensen (O) og Jens Riise Dalgaard (A).

Imod stemte: Peter Muhl (A), da han ikke kunne tilslutte sig, så længe der ikke lokalt er opnået enighed om større sammenhængende naturområder.

Ad 2: Godkendt med den bemærkning, at der er tale om en beslutning om "principudtagning", der i forhold til den enkelte udtagingsplan vil skulle respektere også fremtidige beslutninger i den lokale trepart.

Ad 3: Et flertal valgte ikke at godkende, idet udvalget dog vurderer at minivådområder kan indarbejdes, hvis det foreslås i arbejdet i Treparten for Limfjorden.

For beslutningen stemte: Jesper Mikkelsen (V), Laura Holm (C), Emma Mølgaard (O), Niels Peter Christoffersen (A), Jørgen Hammer Sørensen (O) og Jens Riise Dalgaard (A).

Imod stemte: Peter Muhl (A), da han ikke kunne tilslutte sig udvalgets vurdering, så længe der ikke lokalt er opnået enighed om større sammenhængende naturområder.

Ad 4: Godkendt af et flertal i udvalget med den bemærkning at større sammenhængende naturområder kan indarbejdes, hvis det foreslås i arbejdet i Treparten for Limfjorden.

For beslutningen stemte: Jesper Mikkelsen (V), Laura Holm (C), Emma Mølgaard (O), Niels Peter Christoffersen (A), Jørgen Hammer Sørensen (O) og Jens Riise Dalgaard (A).

Imod stemte: Peter Muhl (A), da han ikke kunne tilslutte sig, så længe der ikke lokalt er opnået enighed om større sammenhængende naturområder.

Ad 5: Godkendt af et flertal af udvalget.

For beslutningen stemte: Jesper Mikkelsen (V), Laura Holm (C), Emma Mølgaard (O), Niels Peter Christoffersen (A), Jørgen Hammer Sørensen (O) og Jens Riise Dalgaard (A).

Imod stemte: Peter Muhl (A), da han ikke kunne tilslutte sig, så længe der ikke lokalt er opnået enighed om større sammenhængende naturområder.

Ad 6: Godkendt af et flertal af udvalget.

For beslutningen stemte: Jesper Mikkelsen (V), Laura Holm (C), Emma Mølgaard (O), Niels Peter Christoffersen (A), Jørgen Hammer Sørensen (O) og Jens Riise Dalgaard (A).

Imod stemte: Peter Muhl (A), da han ikke kunne tilslutte sig, så længe der ikke lokalt er opnået enighed om større sammenhængende naturområder.

Punkt 58: Implementering af Byrådets beslutning om klimaovervejelser i det politiske beslutningsgrundlag

01.30.00-P20-1-24

Forventet sagsgang

UKL, ØK, BY

Anledning

Med Byrådets vedtagelse af DK2020 planen ”Vores fremtid - vores klimaplan 2023-2026” besluttede Byrådet blandt andet delmål 41 om, at klima skal indgå i det politiske beslutningsgrundlag, herunder at klima skal indgå i dagsordener og sagsfremstillinger.

Byrådet bedes i dette punkt om at beslutte, hvorledes delmålet ønskes opfyldt.

Indstilling

Direktøren for Teknik, Kultur og Klima indstiller til Byrådet:

1. At orientering om status på ”Vores fremtid - vores klimaplan 2023-2026” tages til efterretning.
2. At model for klimavurdering i udvalgenes sagsfremstilling godkendes.

Sagsfremstilling

Formålet med dagsordenspunktet er at orientere om status for klimaplanarbejdet samt at skabe et grundlag for og styrke implementeringen af klima i det politiske beslutningsgrundlag – som er et delmål i DK2020 planen (delmål 41). I forhold til at få klimaovervejelser ind i de politiske beslutningsgrundlag frembringes et forslag til model for klimavurdering, som indstilles til godkendelse.

Hele klimaplanen og de dertilhørende delmål kan læses nærmere her: [Klimaplan 2023-2026](#)

1. Orientering om status på ”Vores fremtid – vores klimaplan 2023-2026”

Der er generel god fremdrift i Klimaplan 2023-2026, og der er bred opbakning på tværs af organisationen til at arbejde med delmålene og klimamålene. Forventningen er overordnet set fortsat at komme i mål med planen. Klimaplanarbejdet går snart ind i det sidste år af den nuværende plan.

Udvalget for Klima og Landdistrikter havde på temamøde 6. februar 2026 en grundig drøftelse af fremdriften i klimaplanen. Referatet er vedlagt som bilag. Siden da er der arbejdet videre med planen, så der vil være områder, der har rykket sig siden da.

Der har efterfølgende desuden været behov for at tilrette delmål i klimaplanen: Udvalget for Klima og Landdistrikter besluttede 2. juni 2025, at der ikke arbejdes aktivt videre med delmålene i indeværende klimaplansperiode (2023-26), da de fx er integreret i kommuneplanen, forskning har vist at det ikke havde klimaeffekt eller der er eksterne forsinkelser. Det drejer sig om delmålene: Delmål 1 (store multifunktionelle vedvarende energianlæg); Delmål 2 (små monofunktionelle arealer til vedvarende energianlæg); Delmål 16 (klimapartnerskab med transportvirksomheder); Delmål 28 (ålegræs); Delmål 29 (miljømuslinger); og Delmål 30 (madspild). Der er desuden besluttet navneændring på to delmål, så de er mere tidssvarende: Delmål 35 (genbrugsmaterialer i byggeprojekter) og Delmål 36 (nedtagningsprojekter).

2. Model for klimavurdering i udvalgenes sagsfremstilling

Udgangspunktet for modellen for klimavurdering er implementering af Delmål 41.

Kort om Delmål 41 som skitseret i DK 2020 planen

Titel:

Princip om at klima skal indgå i det politiske beslutningsgrundlag

Formål:

Punktet *Klima* skal indgå i dagsordener og sagsfremstillinger, så det bliver en del af det politiske beslutningsgrundlag inden udgangen af 2025.

Beskrivelse:

Klima er et tema, der fremover vil præge flere og flere fagligheder, områder og beslutninger i kommunen. Der er et behov for, at særligt miljø-/tekniske fagområder bliver mere bekendt med klima som et begreb, der skal tages stilling til og i nogle tilfælde vurderes på niveau med økonomi. **Derfor tilføjes klima som punkt i sagsfremstillinger og dagsordenstekster. Både så det bliver en del af beslutningsgrundlaget, men også så administrationen over sig i, at det er et perspektiv, der hører til i beslutningsprocessen.**

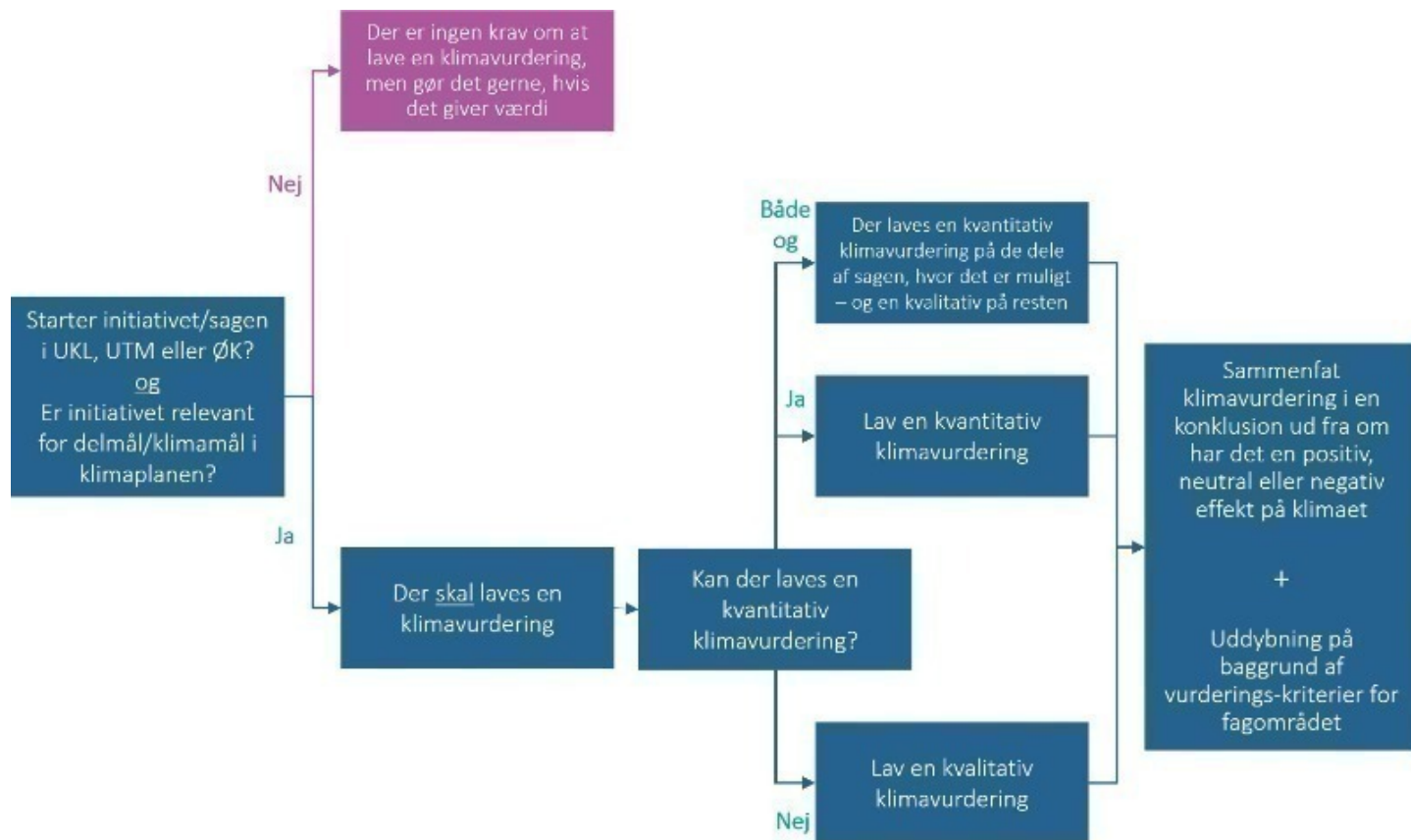
Når klima indarbejdes som emne i beslutningsgrundlag, bliver det nemmere at styre efter klimarigtige og målrettede beslutninger, samt at sikre at beslutninger er i tråd med byrådets vision om at "være en grøn kommune og gå foran i denne omstilling".

Emnet vil **indledningsvist være på sagsfremstillinger for kommunens Økonomiudvalg, Udvalget for Teknik og Miljø og Udvalget for Klima og Landdistrikter**. Tiltaget evalueres efter en prøveperiode på et år.

Der indstilles til, at modellen for klimavurdering er baseret på følgende forudsætninger:

1. Sager/initiativer skal indeholde en klimavurdering, hvis to forudsætninger begge er opfyldt:
 1. Sagen/initiativet starter i Udvalget for Klima og Landdistrikter, Udvalget for Teknik og Miljø eller Økonomiudvalget – som beskrevet og besluttet i Klimaplan 2023-2026. Det vil sige, at sager, der begynder i et af de tre udvalg, vil skulle klimavurderes inden politisk behandling.
 2. Sagen/initiativet skal være relevant for delmål/klimamål og herigennem sikre underbygning af delmål i Klimaplan 2023-2026. Det vil sige, at hvis sagen/initiativet ikke kan relateres til et delmål, er en klimavurdering ikke et krav. Det vil ligeledes sige, at i det sagsforberedende arbejde skal der tages aktivt stilling til, om en sag kan knyttes til et delmål og klimamål.
2. Eventuelle alternativer i den konkrete sag tænkes ind tidligt, så der er mulighed for at lave klimavurderinger også på alternativer.
3. Der laves en kvantitativ klimavurdering for de delmål, der har konkrete klimamåltal. Der kan desuden laves kvantitative klimavurderinger for andre delmål, forudsat at det umiddelbart er muligt/enkelt/oplagt i den pågældende sag – og det vurderes af fagenheden. Når der ikke laves en kvantitativ klimavurdering, skal der i stedet for laves en kvalitativ klimavurdering.
4. Klimavurderingerne skal omfatte en konklusion, som indikerer om initiativet/sagen har en positiv, neutral eller negativ klimaeffekt – og det gælder uanset om det er en kvalitativ eller en kvantitativ klimavurdering.
5. Der klimavurderes ikke på igangværende initiativer, men på oplæg/alternativer til politiske beslutninger.

Baseret på forudsætningerne indstilles følgende model for klimavurdering til beslutning:

Eksempler på klimavurderinger:

1. En kvantitativ klimavurdering kunne fx være i forbindelse med ansøgning om VE-projekter, hvor der blandt andet kan regnes på CO₂-reduktionen ift. brug af grøn energi.
2. En kvalitativ klimavurdering kunne fx være ved ansøgning om anlæggelse af en sø – så vil der blandt andet kunne noteres i sagen, at det kan oplagre organisk stof og binde kulstof. Klimavurderingen ville her være positiv.

Forventningen er at afprøvning af modellen inden for Udvalget for Klima og Landdistrikter, Udvalget for Teknik og Miljø samt Økonomiudvalget forløber i hele 2026, hvorefter der udformes en evaluering med henblik på at definere, hvordan klima kan udbredes til andre udvalg og delmål, samt hvad der skal justeres til/gøres anderledes.

Økonomi

Der vil være brug for i løbet af 2026 at undersøge, hvilke økonomiske betragtninger og omkostninger klima i beslutningsgrundlaget kan have - og det forventes at være en del af evalueringen efter afprøvningen af modellen i 2026.

Beslutning

Ad 1: Indstilles godkendt.

Ad 2: Indstilles godkendt med den tilføjelse, at udvalget foreslår, at større anlægsprojekter også omfattes uanset hvilket udvalg sagen starter i.

Bilag

Referat fra temadrøftelse om fremdrift i klimaplanen - 6. februar 2025

Punkt 59: Drøftelse af udkast til revideret ejerstrategi for Nordværk I/S

07.00.00-P15-1-25

Forventet sagsgang

UKL

Anledning

Udvalget for Klima og Landdistrikter bedes i denne sag drøfte udkast til revideret ejerstrategi for Nordværk I/S. Udkastet drøftes parallelt i alle ejerkommuner. På baggrund af drøftelsernes eventuelle input til udkastet, vil udkastet blive tilpasset og derefter behandlet politisk igen i alle ejerkommunerne med henblik på vedtagelse af ny ejerstrategi med virkning fra 1. januar 2026.

Indstilling

Direktøren for Teknik, Kultur og Klima indstiller til Udvalget for Klima og Landdistrikter:

1. At udkastet til revideret ejerstrategi for Nordværk I/S drøftes

Inddragelse

Udkast til ejerstrategi er udarbejdet med input fra Nordværks bestyrelse, den eksisterende udviklingsgruppe med chef- og lederrepræsentanter fra kommunerne og Nordværks ledelse samt i forbindelse med et fokuseret seminar for ejerkommunernes fag-direktørkreds.

Sagsfremstilling

Baggrund

Ejerstrategien for Nordværk I/S fastlægger ejernes ambitioner for og forventninger til det fælles selskab og har sit afsæt i ejerkommunernes ønsker og behov.

Nordværks nuværende ejerstrategi blev udarbejdet i efteråret 2021 i forbindelse med fusionen mellem Affaldsselskabet Vendsyssel Vest I/S (AVV) og I/S Reno-Nord pr. 1. januar 2022. Ejerstrategien var i første omgang gældende for 2022-2023, men blev efterfølgende forlænget i forbindelse med kompetenceoverdragelsen pr. 1. januar 2024 og i juni 2024 som følge af uklarhed om omkring selskabsgørelse af affalds-forbrændingsanlæggene. Den nuværende ejerstrategi er vedhæftet som bilag til sagen.

Siden udarbejdelse af ejerstrategien i 2021 har både Nordværk I/S og rammerne udviklet sig:

- Nordværk Affaldsenergi A/S er blevet etableret som et selvstændigt selskab under Nordværk I/S.
- Affaldsbranchen er i fortsat udvikling med nye rammer for bl.a. udbud af forbrændingsegnet affald, 10 fraktioner og producentansvar.
- Kompetenceoverdragelse af indsamlingsordninger og genbrugspladser fra flere ejerkommuner til Nordværk I/S har udvidet Nordværk I/S' opgaveportefølje betydeligt.

Processerne omkring selskabsgørelse og kompetenceoverdragelse har som nævnt betydet, at opdatering af ejerstrategien er blev udskudt i flere omgange. Samtidig er der en kraftig forandring i affaldsbranchen i disse år. Derfor er der på tværs af ejerkommunerne igangsat arbejde med opdatering af ejerstrategien for Nordværk I/S inden udgangen af 2025 med henblik på, at selskabet kan have en opdateret ejerstrategi at styre efter. Nordværk er af ejerkommunerne blevet bedt om at facilitere og drive processen.

Udkast til revideret Ejerstrategi

Med baggrund i input fra relevante fora er der udarbejdet et udkast til en revideret ejerstrategi for Nordværk I/S, som ønskes drøftet i ejerkommunernes fagudvalg. Udkast til revideret ejerstrategi er vedhæftet som bilag.

Ejerstrategien beskriver missionen og visionen for Nordværk I/S.

For at understøtte realisering af missionen og visionen er der fastlagt fem strategiske pejlemærker samt en række værdier for samarbejdet mellem Nordværk I/S og ejerkommunerne.

Økonomi

Drøftelsen af ejerstrategi har ingen økonomisk betydning.

Beslutning

Udvalget finder, at der foreligger et fint oplæg til ejerstrategi, men foreslår at der i strategien indsættes et supplerende pejlemærke, som kort beskriver forhold omkring klima, miljø og bæredygtighed. Udvalget finder, at dette pejlemærke eksempelvis kan beskrive, at Nordværk - i tråd med visionen - blandt andet arbejder med bæredygtige tiltag - eksempelvis CO₂-fangstprojekt etc.

Fraværende: Peter Muhl (A).

Bilag

Reno-nordEjerstrategi2022

Udkast til revideret ejerstrategi for Nordværk I_S.02.09.2025.cleaned.pdf

Punkt 60: Orienteringssager

00.01.00-G01-15-22

Forventet sagsgang

UKL

Anledning

Generel orientering til udvalget.

Indstilling

Direktøren for Teknik, Kultur og Klima indstiller til Udvalget for Klima og Landdistrikter:

1. At orienteringen tages til efterretning.

Beslutning

Der var orientering om:

- Lokaldysten, hvor hele ni landsbyer i kommunen har deltaget.
- Arbejdet med evaluering af landdistriktspolitikken og servicering af landdistriktsrådet.

Taget til orientering.

Fraværende: Peter Muhl (A)

Punkt 61: Eventuelt

00.01.00-G01-15-22

Forventet sagsgang

UKL

Beslutning

Intet

Punkt 62: Lukket: Underskriftsark

85.02.02-G01-4-22

Mødet sluttede kl. 19.40.